

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
ETAPA LOCALĂ – 19 februarie 2024
Clasa a V-a

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.**
- **Punctajul total este de 100 de puncte.**

Citește cu atenție următoarele texte și răspunde cerințelor formulate în sarcinile de lucru:

A.

În ziua în care am devenit poetă, m-am nimerit să fiu de serviciu cu clopoțelul, împreună cu Vulpe Nicoleta. Vulpe era colega mea de bancă și comandantă de grupă. Îmi plăcea de ea, pentru că era foarte ordonată și nu făcea nimic la care să nu te aștepți de dinainte. Adică știam când o să râdă și ce să-i spun ca să se supere, dacă n-aveam chef să vorbesc cu ea o zi întreagă. În zilele alea, își delimita foarte precis porțiunea ei de bancă, își punea penarul în așa fel încât să nu se atingă de al meu și îmi întorcea spatele, dar nu cu răutate, ci cu delicatețe. Știam și ce să spun ca să ne împăcăm și, după ce ne împăcam, stilourile noastre scriau din nou pe caiete în același ritm. Când își împărțea mărul cu mine, îl despica în două cu linia, în așa fel ca jumătățile să fie egale. Nu vorbea foarte mult, spunea întotdeauna „te rog”, „scuză-mă” și „mulțumesc”. Mă invita mereu la zilele ei de naștere. Dacă îi dădeam ceva, primeam de fiecare dată altceva în schimb. Era cea mai corectă prietenă pe care aș fi putut să o am. Însă, una peste alta, era la fel de plicticoasă ca „Prietenii naturii” din „Cutezătorii”.

Așadar, ne vine rândul la clopoțel, doi câte doi din fiecare clasă, cam o dată pe trimestru. Trebuie să stăm la masa elevilor de serviciu din holul de la intrare, unde e bine să-ți pui pulover chiar și vara, ca să nu dărdăi de frig. Acum e începutul lui martie. Vulpe Nicoleta are mânuși fără degete, ca să poată să scrie, și un măștișor mare în piept, cu un fluture din pene. [...]

E doar prima oră. Stăm amândouă pe scaune, la măsuță. Între noi e clopoțelul care seamănă cu talanga unei vaci.

–Eu sun de ieșire, tu suni de intrare...E bine așa? mă întreabă Vulpe.

–E foarte bine, zic eu, după care ne adâncim în caiete.

Tovarășa ne spune mereu ca atunci când suntem de serviciu pe școală să nu pierdem timpul și să ne facem temele, ca să recuperăm ziua. Eu îmi fac tema la citire, Vulpe Nicoleta lucrează la planșa “Felicitare pentru mama de 8 Martie” pentru ora de desen. Și-a scos cariocile și le-a înșirat pe masă, pe colțul ei, ca să nu mă deranjeze. [...]

–Ce părere ai? mă întreabă Vulpe la un moment dat.

Mă uit la desenul ei, văd o pajiște, o ciupercă și mai mulți ghiociei de trei ori mai înalți decât ciuperca. Seamănă mai degrabă cu niște copaci. Însă nu mi se pare nimic în neregulă, doar ghiociei sunt vestitorii primăverii, așa că pot fi la fel de mari ca niște blocuri, de ce nu? [...]

–Ce zici? Să-i fac la ciuperca asta niște buline roșii? zice Vulpe Nicoleta, rozând întrebător capătul unei carioci.

–Da, ar merge cu buline, zic eu.

–Și ...ghiociei...oare pot să-i fac albaștri?

–Nu, mă revolt eu. Ghiociei sunt albi. [...]

–N-am alb, zice cu regret. Dar nu pot să-i las așa goi. Să-i fac galbeni?

–Mai bine galbeni decât albaștri, zic repede și mă întorc la tema mea de la citire.

(Adina Popescu, *Cum am devenit poetă în Povestiri de pe Calea Moșilor*)

B.

Masca însângărată din Scream? Ce naiba? Summer Dawson a fost mereu un pic dusă, dar asta-i prea mult. N-am făcut decât s-o întreb de ce se poartă August ca și cum ar fi supărat pe mine. M-am gândit că poate știe ea. Iar tot ce mi-a spus a fost: „Masca însângărată din Scream”. Nici măcar nu știu ce înseamnă asta!

Este foarte ciudat, pentru că azi August și cu mine eram prieteni, iar a doua zi, gata, abia dacă mai vorbea cu mine. Și n-am avut nici cea mai mică idee de ce. L-am întrebat: „Ce faci, August, ești supărat pe mine sau ceva?”, iar el a ridicat din umeri și a plecat. Așa că mi s-a părut clar că da. Eu știu sigur că n-am făcut nimic ca să se supere pe mine, așa că mi-am imaginat că poate știe Summer să-mi spună ce se întâmplă. Dar n-am obținut de la ea decât „Masca însângărată din Scream”. Ce să zic, mi-ai fost de mare ajutor! Mulțumesc, Summer!

Mi-am făcut o mulțime de prieteni la școală. Dacă August vrea să devină oficial fostul meu prieten, foarte bine, n-am nimic împotriva și nu-mi pasă. Am început să-l ignor la școală la fel cum mă ignoră și el pe mine. E destul de greu, pentru că practic la fiecare curs stăm unul lângă altul.

Au remarcat și alți copii și au început să mă întrebe dacă m-am certat cu August. Dar pe August nu-l întreabă nimeni ce s-a întâmplat. De fapt, aproape nimeni nu vorbește cu el. Singura persoană care stă cu el în afară de mine este Summer. Uneori mai stă puțin cu el Reid Kingsley, iar cei doi Max au jucat de vreo două ori Dungeons & Dragons *cu el, în pauză. Charlotte, așa cumînțenia pământului cum e ea, nu face decât să-l salute când se intersectează pe hol. Nu știu dacă se mai joacă Ciuma, pentru că nimeni nu mi-a spus asta direct, dar vreau să zic, de fapt, că nu are nu știu câți prieteni cu care să stea, în afară de mine. Dacă vrea să se descotorosească de mine, n-are decât, el pierde, nu eu.

Așa stau lucrurile între noi în acest moment. Vorbim numai despre școală și numai dacă suntem nevoiți. Eu îl întreb ce temă ne-a dat Rubin și el mă întreabă dacă îmi poate folosi ascuțitoarea, iar eu scot ascuțitoarea din penar și i-o dau. Dar imediat ce sună clopoțelul, fiecare pleacă în altă parte.

Asta-i bine pentru că am început să-mi petrec timpul cu mult mai mulți copii. Înainte stăteam permanent cu August, iar ceilalți nu stăteau cu mine pentru că ar fi trebuit să stea și cu el. Sau erau nevoiți să-mi ascundă anumite lucruri, cum era jocul Ciuma. Cred că eram singurul care nu-l jucam, în afară de Summer și de jucătorii de Dungeons & Dragons. Iar adevărul este, deși nu-l spune nimeni pe șleau, că nimeni nu vrea să-și petreacă vremea cu el. Toată lumea se dă peste cap să facă parte din grupul copiilor populari, iar el este cât se poate de nepopular. Dar acum eu pot să stau cu cine vreau. Dacă aș vrea să fiu în grupul popularilor, aș putea intra acolo fără discuție.

Asta-i rău însă pentru că: 1. Nu-mi place prea tare să fiu în grupul popularilor și 2. Îmi place să-mi petrec timpul cu August.

Acum totul s-a stricat. Și numai din vina lui August.

(J.R. Palacio, *Minunea*)

**Joc de rol la care participă echipe de mai mulți jucători.*

C.

Dintre toate câte am avut de învățat până acum – de la tabla înmulțirii, fotosintează, capitalele lumii și până la cum să fiu o soră bună, un educator inteligent sau un cetățean cuviincios – cea mai mare bătaie de cap mi-a dat-o prietenia. Am avut parte, ca tot omul mic și nepriceput, de sfaturi de la adulți („un prieten adevărat nu-ți cere să faci lucruri rele“, „nu te lăsa influențat de cei din jurul tău, vezi-ți de interesul tău“), de texte *inepte din manualele de literatură din clasele primare (Georgică l-a ajutat pe prietenul său să învețe la geografie ca să nu rămână corigent), de ore de dirigenție („prietenia e o floare rară“, „prietenul la nevoie se cunoaște“). Mai apoi, pentru vârste mai mari și preocupări mai importante, se găsesc tone de cărți și reviste, doldora de informații despre cum să fii un bun coleg/manager/partener/om de afaceri, cum să-ți înfrângi tracul, ce carieră să-ți alegi, cum să fii fericit în trei, cel mult patru pași, ce make-up să folosești dacă ai fața rotundă etc. Nimic însă despre prietenie. Și, într-un fel, mi se pare firesc: căci nu-ți poate da nimeni rețete despre cum să faci ca prietenia să reziste, despre când și cum să-ți ceri iertare, despre ce merită să ții minte din faptele sau gândurile celui alt și ce poți da la o parte, despre cum să ai încredere și până unde, despre ce-i poți spune prietenului și ce e mai bine să treci sub tăcere. Nu poți afla de nicăieri când o prietenie – prietenia ta –

construiește sau risipește, cât de mult poți cere de la celălalt, cât de puțin să aștepti, când să cerți sau când să alini, când să te lași **dojenit sau când să înfrunți reproșul, cât de mult se poate negocia cu sinceritatea, compromisul, minciuna într-o relație de prietenie, cum s-o iei de la capăt când ai fost dezamăgit, despre cum primești și ce dăruiești. Nu-ți poate spune nimeni ce cauți tu într-o prietenie, ce nevoi ai de împlinit prin ea și care este chipul perfect al prietenului ideal. Din experiență, știu că lecția despre prietenie e greu de predat. Ca adult, părinte sau educator, îi poți vorbi celui mic despre îngăduință, onestitate, sinceritate, fairplay, toleranță, iertare, încredere, respect, solidaritate. Îl poți învăța cum dozajul lor fin îl va ajuta în relația cu ceilalți, cum amestecul lor îl poate face să-i înțeleagă, cum combinația dintre ele și fermitate, principii, valori îl poate apăra de rele. Îi mai poți spune că are dreptul la îngăduință în măsura în care știe, la rândul-i, s-o exerseze, că solidaritatea costă, dar e neprețuită, că încrederea totală presupune să-ți asumi riscuri și că iubirea necondiționată are prețul ei. Îl mai poți ajuta să treacă peste trădări, să refuze tentații cu consecințe nefaste, să admire, să ignore, să aștepte, să nu tragă concluzii pripite, să-și înfrângă prejudecățile, să evite sau să recupereze derapaje, să nu renunțe prea ușor dacă încă mai crede.

Îi poți face, cu alte cuvinte, o pregătire pentru ceea ce urmează să învețe singur, în mulți ani de viață și de provocări, față în față, umăr lângă umăr cu cel pe care-l va alege ca prieten. Ceea ce nu poți face este să-i alegi în locul lui pe cei pe care-i vrea alături. Dar din opțiunile lui, din selecțiile făcute de copilul tău, poți afla despre el nenumărate detalii pe care altfel, poate, nu le-ai fi putut afla niciodată. Cu alte cuvinte, prietenii lui te pot ajuta să te împrietenești mai bine cu el.

*inept – prost, stupid, tâmpit

**dojenit – certat, muștrat

(Maria Iordănescu, *Despre prietenie*, în *Dilema Veche*, nr. 393 din 25-31 august 2011)

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrie pe foaia de concurs numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Despărțirea corectă în silabe a cuvintelor: *ordonată, porțiunea, influențat, prietenului* se regăsește în seria:
 - a. or-do-na-tă, por-țiu-nea, in-flu-en-țat, prie-te-nu-lui
 - b. or-do-na-tă, por-ți-u-nea, in-flu-en-țat, pri-e-te-nu-lui
 - c. or-do-nat-ă, por-țiu-nea, in-flu-e-nțat, prie-te-nu-lui
 - d. or-don-a-tă, por-ți-u-nea, in-flu-en-ț-at, pri-e-te-nu-lui

2 puncte
2. Numărul de litere este egal cu numărul de sunete în fiecare cuvânt din seria:
 - a. cariocile, ghiociei, face, el
 - b. plăcea, ciudat, începutul, cetățean
 - c. corigent, facem, altceva, dirigenție
 - d. sinceritate, minciuna, încrederea, celălalt

2 puncte
3. Antonimele potrivite ale cuvintelor subliniate din enunțul: *Este foarte ciudat, pentru că azi August și cu mine eram prieteni, iar a doua zi, gata, abia dacă mai vorbea cu mine. Și n-am avut nici cea mai mică idee de ce. L-am întrebat: „Ce faci, August, ești supărat pe mine sau ceva?”, iar el a ridicat din umeri și a plecat.* sunt, în ordine:
 - a. neobișnuit, camarazi, s-a îndepărtat
 - b. firesc, dușmani, a rămas
 - c. straniu, amici, s-a dus
 - d. normal, colegi, a pornit

2 puncte

Scrie pe foaia de concurs răspunsurile la cerințele de mai jos:

4. Transformă propoziția *Stăm amândouă pe scaune, la măsută.*, astfel încât să fie propoziție simplă, negativă.

2 puncte
5. Transcrie, din textul A, două cuvinte din câmpul lexical al rechizitelor școlare.

2 puncte

6. Alcătuieste un enunț în care verbul „a avea” să aibă valoare auxiliară. **2 puncte**
7. Transcrie, din fragmentul dat, două verbe aflate la timpuri diferite ale modului indicativ, pe care le vei preciza: *Au remarcat și alți copii și au început să mă întrebe dacă m-am certat cu August. Dar pe August nu-l întreabă nimeni ce s-a întâmplat. De fapt, aproape nimeni nu vorbește cu el.* **2 puncte**
8. Formulează un enunț în care subiectul să fie exprimat printr-un substantiv comun, articulat cu articol hotărât. **2 puncte**
9. Precizează ce parte de propoziție este cuvântul subliniat din enunțul următor: *Mă invita mereu la zilele ei de naștere.* **2 puncte**
10. Rescrie corect mesajul pe care l-a primit August, corectând greșelile de orice natură: – *August, nu fi supărat! Eu î-ți voi fii prieten mereu, chiar dacă acum mă ignori.* **2 puncte**

SUBIECTUL AL II-LEA

40 de puncte

Scrie pe foaia de concurs, în enunțuri, răspunsurile pentru fiecare dintre întrebările de mai jos:

1. Numește o temă comună a celor trei texte. **4 puncte**
2. Transcrie, din textul A, un indice de timp și un indice de spațiu. **6 puncte**
3. Formulează câte o idee principală pentru fiecare dintre textele A și B. **6 puncte**
4. Identifică o trăsătură morală a personajului Nicoleta Vulpe din textul A, exemplificând cu o secvență reprezentativă din text. **6 puncte**
5. Prezintă, în două-trei enunțuri, semnificația secvenței: *Acum totul s-a stricat. Și numai din vina lui August.* **6 puncte**
6. Cum îi poate explica adultul unui copil ce înseamnă prietenia? Motivează-ți răspunsul în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul C. **6 puncte**
7. Crezi că prietenia adevărată se bazează pe sinceritate? Formulează răspunsul în 50-70 de cuvinte, valorificând textul A. **6 puncte**

Notă! La fiecare cerință vei pierde 1 punct dacă nu formulezi răspunsul în enunț și 1 punct dacă vei avea două sau mai multe greșeli de ortografie/punctuație în redactarea răspunsului.

SUBIECTUL AL III-LEA

40 de puncte

Imaginează-ți că personajele din textul A se întâlnesc cu personajele din textul B.

Redactează un text narativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să relatezi o întâmplare prin care au trecut împreună.

În elaborarea compunerii vei avea în vedere următoarele:

- originalitatea abordării subiectului și creativitatea ideilor exprimate; **6 puncte**
- relatarea unei întâmplări, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **6 puncte**
- prezentarea a două repere spațio-temporale; **4 puncte**
- includerea unei secvențe descriptive, de minimum 30 de cuvinte; **4 puncte**
- folosirea a două personificări; **4 puncte**
- adecvarea conținutului la cerință; **2 puncte**
- încadrarea în numărul de cuvinte indicat. **2 puncte**

Vei primi **28 de puncte** pentru conținutul compunerii și **12 puncte** pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va fi precedată de titlu sau motto.

Punctajul pentru redactare se acordă astfel: ortografie – 3p; punctuație – 3p; registrul de comunicare – 2p; unitatea compoziției – 1p; coerența textului – 1p; așezarea în pagină – 1p; lizibilitate – 1p.